

Co Sztuczna Inteligencja może dla Ciebie zrobić? – scenariusz spotkania

Spotkanie przeznaczone jest dla młodzieży lub dorosłych – wszystkich osób, które chcą zdobyć lub poszerzyć wiedzę o narzędziach sztucznej inteligencji.

Autor: Kamil Śliwowski

kwiecień 2023

Cele:

- Wprowadzenie w temat sztucznej inteligencji
- Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia
- Refleksja o możliwościach i ograniczeniach dostępnych obecnie (2023) narzędzi AI

Wprowadzenie, 10 min

Sztuczna inteligencja już tu jest... od dawna

Zadaj osobom uczestniczącym w spotkaniu pytanie o to, jakie aplikacje mają na swoich smartfonach, które:

- podpowiadają im treści (filmy do obejrzenia, posty w mediach społecznościowych, muzykę do słuchania),
- pomagają im rozwiązać jakieś codzienne wyzwania (np. jak się dostać z punktu A do punktu B?),
- tłumaczą pomiędzy językami.

Zbierz odpowiedzi. Możesz zapisać je na tablicy lub przeprowadzić na sali ankietę np. za pomocą aplikacji [Mentimeter](#). Zapytaj osoby uczestniczące, czy znają nazwy aplikacji, które wymieniły inne osoby. Poproś osoby, które je zaproponowały, o krótkie wyjaśnienie reszcie, jak działają. Poniżej znajdziesz podpowiedzi, jakie przykłady mogą paść:

- Mapy Google dzięki AI podpowiadają najlepszą drogę z punktu A do punktu B.
- Aplikacje taksówkarskie i do zamawiania jedzenia na wynos zdalnie sterują ruchem kierowców i dostawców.
- Filtry antyspamowe w skrzynkach mailowych odsiewają niepożądane wiadomości.
- Aplikacje tłumaczące tekst, strony WWW i mowę pomiędzy językami.
- Netflix czy Spotify analizuje historię oglądania filmów lub słuchania muzyki i podpowiada Ci filmy lub utwory muzyczne, które mogą Ci się spodobać.
- Media społecznościowe, takie jak TikTok czy Instagram, analizują to, co oglądamy, by podpowiadać nam takie treści i reklamy, na które zareagujemy lepiej i spędzimy dzięki temu więcej czasu w tych aplikacjach.

Aplikacje te już korzystają ze sztucznej inteligencji i świetnie ilustrują, jak ona działa:

- AI potrzebuje jakichś danych (mapy dróg, ogromnej ilości tekstu, który tłumaczy w sieci), na których się uczy.
- W przeciwieństwie do zwykłych programów komputerowych, kiedy AI otrzyma instrukcje, działa już samodzielnie (np. wybiera najlepsze trasy na mapach) i potrafi się adaptować do zmieniających się warunków (np. informacje o korku wykorzysta, by zasugerować zmianę trasy).

Od momentu swojego publicznego wydania pod koniec 2022 roku, ChatGPT – sztuczna inteligencja w formie chatbota opracowana przez amerykańską firmę OpenAI – zdobywa popularność szybciej niż aplikacje społecznościowe takie jak Instagram czy TikTok. Łatwo zapomnieć, że naukowcy rozwijają AI od kilkudziesięciu lat, a od kilkunastu takie narzędzia towarzyszą nam w komputerach i smartfonach.

Dyskusja, 25-35 min

Czym jest, a czym nie jest sztuczna inteligencja?

Po wprowadzeniu zaprosz osoby uczestniczące w spotkaniu do krótkiej dyskusji, zadając pytania:

- Jakie zadania, które są niezwykle trudne dla ludzi, np. wymagają lat nauki i ćwiczeń, są łatwe dla maszyn? Dlaczego tak jest?

Odpowiedzi, które mogą paść lub które możesz podpowiedzieć, to np. gra w szachy, gra w Go, tłumaczenie na wiele języków, wyszukiwanie informacji w sieci.

- Jakie zadania, do których ludzie podchodzą zupełnie intuicyjnie, często nie potrzebują nawet żadnego wykształcenia, są trudne dla maszyn? Dlaczego tak jest?

Odpowiedzi, które mogą paść lub które możesz podpowiedzieć, to np. rozumienie ludzkich emocji, bieg z przeszkodami.

Wiele zadań, które wydają się bardzo trudne (gra w szachy, gra w Go), ponieważ wymagają od ludzi zdobycia ogromnej wiedzy, długoletniego treningu i świetnej pamięci, są dla komputerów bardzo łatwe. Wiele zadań, które nam jako ludziom wydają się bardzo proste lub intuicyjne (jak bieg z przeszkodami, empatyzowanie z drugą osobą) dla komputerów są niezwykle trudne.

Pokaż osobom uczestniczącym cały lub fragment filmu z choreograficznym ruchem robotów Boston Dynamics [https://www.youtube.com/watch?v=-e1_QhJ1EhQ] który, choć niezwykle skomplikowany, jest nadal projektowany przez ludzi. Z drugiej strony, sztuczna inteligencja potrafi udawać ludzi, przynajmniej w tekście i wideo. Pokaż osobom uczestniczącym w spotkaniu kilka przykładów treści tworzonych przez AI i dopytuj, jak by je ocenili? Jak realistycznie dla nich wyglądają?

Oto przykłady, których możesz użyć:

Grafiki:

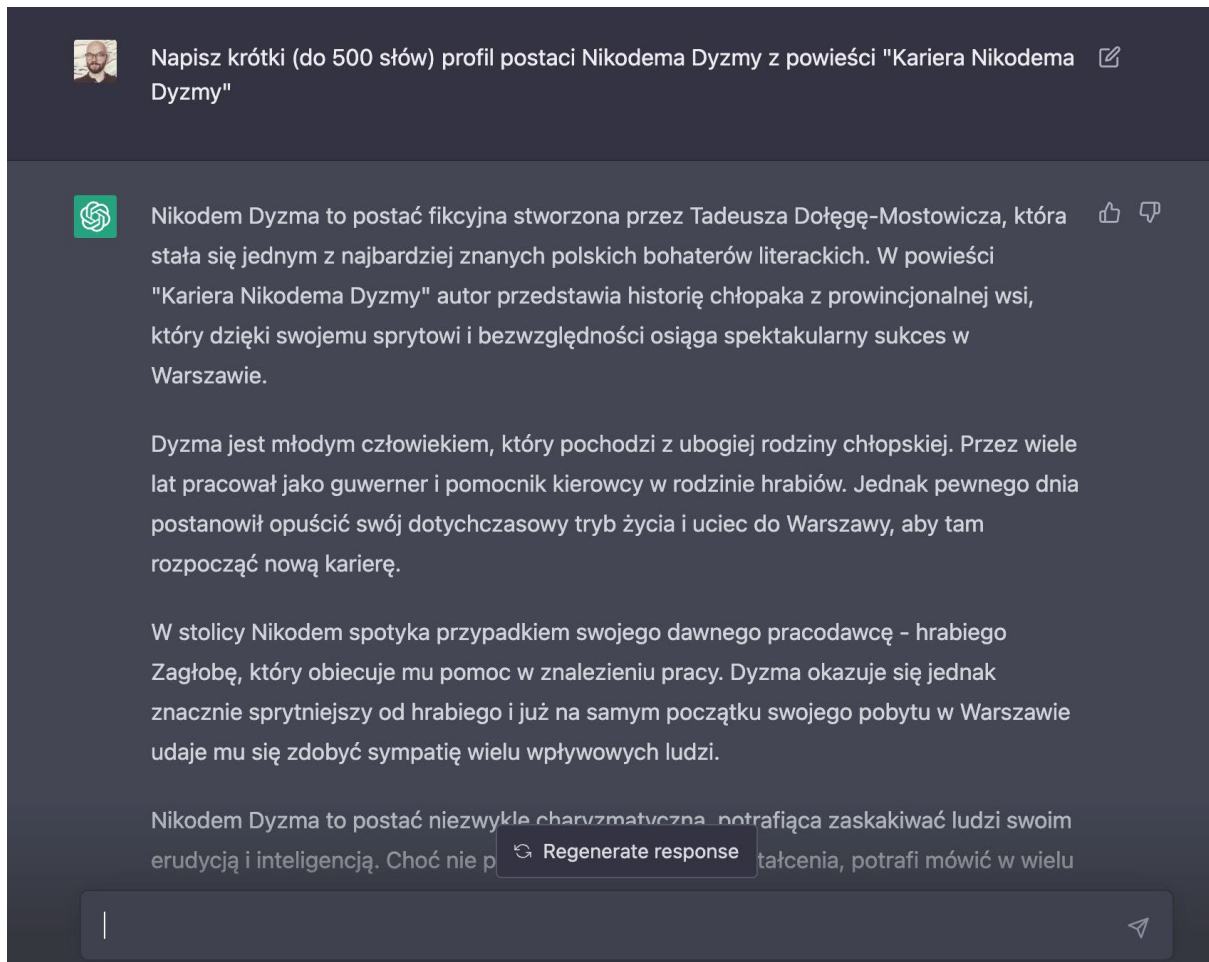

Wygenerowano w Midjourney, Eric Groza

Wygenerowane w Midjourney, Pablo Xavier

Tekst: Przykłady tekstów generowanych przez ChatGPT w odpowiedzi na tzw. prompty, czyli instrukcje.

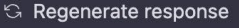

 Napisz krótki (do 500 słów) profil postaci Nikodema Dyzmy z powieści "Kariera Nikodema Dyzmy"

 Nikodem Dyzma to postać fikcyjna stworzona przez Tadeusza Dołęgę-Mostowicza, która stała się jednym z najbardziej znanych polskich bohaterów literackich. W powieści "Kariera Nikodema Dyzmy" autor przedstawia historię chłopaka z prowincjonalnej wsi, który dzięki swojemu sprytowi i bezwzględności osiąga spektakularny sukces w Warszawie.

Dyzma jest młodym człowiekiem, który pochodzi z ubogiej rodziny chłopskiej. Przez wiele lat pracował jako guwerner i pomocnik kierowcy w rodzinie hrabiów. Jednak pewnego dnia postanowił opuścić swój dotychczasowy tryb życia i uciec do Warszawy, aby tam rozpocząć nową karierę.

W stolicy Nikodem spotyka przypadkiem swojego dawnego pracodawcę - hrabiego Zagłobę, który obiecuje mu pomoc w znalezieniu pracy. Dyzma okazuje się jednak znacznie sprytniejszy od hrabiego i już na samym początku swojego pobytu w Warszawie udaje mu się zdobyć sympatię wielu wpływowych ludzi.

Nikodem Dyzma to postać niezwykle charzmatyczna, potrafiąca zaskakiwać ludzi swoim erudycją i inteligencją. Choć nie p tałcenia, potrafi mówić w wielu

|

Model: GPT-4

Przygotuj quiz z 5 pytaniami na temat konstytucji 3 maja

Oto quiz z pięcioma pytaniami dotyczącymi Konstytucji 3 Maja:

Pytanie 1: Kiedy została uchwalona Konstytucja 3 Maja?

- A) 3 maja 1791 roku
- B) 3 maja 1789 roku
- C) 3 maja 1793 roku
- D) 3 maja 1787 roku

Pytanie 2: Jaką nazwę nosiła Konstytucja 3 Maja?

- A) Konstytucja Trzeciego Maja
- B) Ustawa Rządowa
- C) Konstytucja Rzeczypospolitej
- D) Deklaracja Niepodległości

Pytanie 3: Który z poniższych postulatów nie był zawarty w Konstytucji 3 Maja?

- A) Ustanowienie monarchii konstytucyjnej
- B) Separacja kościelna od państwa
- C) Wprowadzenie zasad trójpodziału władzy
- D) Wzmocnienie władzy królewskiej

Pytanie 4: Które państwa sprzeciwiły się reformom wprowadzonym przez Konstytucję 3 Maja, doprowadzając do jej upadku?

- A) Rosja i Szwecja

Regenerate response

Send a message...

ChatGPT Mar 23 Version. ChatGPT may produce inaccurate information about people, places, or facts.

Wideo: filmy Karen X Cheng tworzone z pomocą smartfona i generatora AI Runway np. <https://www.instagram.com/p/Cp0JfVTDncZ/> lub <https://www.instagram.com/p/Ch45WyoJ3M5/> (nie wymagają znajomości języka angielskiego)

Aktywność lub prezentacja narzędzi, 30 min

Nowe narzędzia, nowe możliwości, czyli co potrafi generatywna sztuczna inteligencja?

Narzędzia sztucznej inteligencji, które spopularyzowały się na przełomie 2022 i 2023 roku, to tzw. generatywne AI. Nadal działają w ramach ograniczeń, które omówiliśmy wcześniej (potrafią świetnie wykonać określone zadania, działają i uczą się w ramach zaprojektowanego schematu i dostępnych danych), ale zamiast rozpoznawać obrazy czy słowa, potrafią je generować. To zdanie wydaje się przypominać ludzką inteligencję czy kreatywność. Sprawdźmy, co to dokładnie oznacza w praktyce.

Generatywne AI, takie jak ChatGPT, są zasilane ogromną ilością tekstów dostępnych w sieci, na bazie których uczy się składać nowe odpowiedzi. Aplikacje do generowania obrazów, takie jak Midjourney czy DALL-E, zostały zasilone obrazami i zdjęciami z sieci. Podobnie jak aplikacje rozpoznające obrazy, generatywne AI analizuje elementy tekstów i obrazów, rozkłada je na elementy, przypisuje tym elementom cechy, kategoryzuje je.

Kiedy zadamy takim narzędziom polecenie (tzw. Prompt, czyli instrukcja), analizują je i porównują z tym, co wiedzą, a następnie starają się skonstruować odpowiedź. Nie rozumieją one języka tak jak człowiek, ale dokonują skomplikowanych operacji statystycznych, które szacują prawdopodobieństwo tego, jakie litery, słowa, zdania, będą odpowiadać podanej instrukcji. Ich algorytmiczna sprawność jest tak wysoka, że odpowiadają w naturalnym języku.

Z jednej strony narzędzia te nauczyły się całkiem skutecznie kategoryzować użycie słów w różnych kontekstach np. rozpoznawać, wśród jakich słów w zdaniu słowo „granat” oznacza owoc, a kiedy broń, formułować zdania na różnych poziomach trudności lub pisanych w różnych stylach pisarskich. Z drugiej strony to, co robią, to nadal tylko przerabianie treści, które już znają. Narzędzia tego typu nie posiadają koncepcji prawdy i fałszu. Mogą tylko oszacować i podać to, co statystycznie uznają za najlepszą odpowiedź na bazie posiadanych informacji. To dlatego narzędzia generatywnego AI nie przekraczają teraz ludzkiej kreatywności oraz intuicji. Mogą tworzyć wyłącznie coś podobnego do takich rzeczy, które już widziały lub przeczytały.

Zależnie od możliwości, możesz przeprowadzić prezentację przykładów lub z pomocą poniższej tabelki zaproponować uczestnikom i uczestniczkom samodzielne testy narzędzi. UWAGA: większość z nich wymaga utworzenia konta, jeśli osoby uczestniczące nie mają takiej możliwości, pozostają przy prezentacji.

Grafika	Tekst	Tekst + wyszukiwanie w sieci	Wideo/głos
Midjourney	ChatGPT	Bing	Runway
https://www.midjourn	https://chat.openai.c	https://bing.com/	https://runwayml.co

ey.com/	om/		m/
Instrukcja: prompt /imagine + opis grafiki do wygenerowania	Instrukcje: Napisz quiz na temat miejsowości X Napisz podsumowanie podanego tekstu (TU WKLEJ treść artykułu prasowego)	Instrukcje: Podaj wyniki wyborów prezydenckich w Brazylia w ostatnich 20 latach	Instrukcje: Wykorzystaj przykładowe wideo aby pokazać możliwości automatycznego usuwania tła z wideo lub zmiany obrazu na żywo (np. wideo na animację rysunkową)

Podsumowanie, 5 min

Na co zwracać uwagę podczas korzystania edukacyjnie z generatywnych AI?

Narzędzia generatywnego AI to naturalny poligon doświadczalny krytycznego myślenia. Najciekawsze zastosowanie ich w klasie może być okazją do zdobywania wielu umiejętności pracy z mediami, informacją i technologią równocześnie.

Jeśli chodzi o samą pracę z treściami generowanymi przez AI i kompetencjami, które potrzebujemy posiadać zarówno my i uczniowie, to warto zawsze w pamięci mieć taką listę ograniczeń AI:

- **Nieścisłości merytoryczne:** AI może generować informacje, które są nieprawdziwe lub przestarzałe, co może wprowadzać uczniów w błąd.
- **Uogólnienia i uproszczenia:** AI może tworzyć zawartość opartą na uproszczonych czy uogólnionych informacjach, które nie uwzględniają istotnych niuansów czy kontekstu.
- **Tendencja do odpowiedzi za wszelką cenę:** AI może generować odpowiedzi, które są zbyt długie lub zawierają nieistotne, a nawet błędne informacje, aby sformułować kompletną wypowiedź.
- **Upředzenia wynikające z danych, na których AI się uczyło:** chatGPT i podobne narzędzia mogą nieumyślnie wzmacniać upředzenia czy stereotypy, zwłaszcza wtedy kiedy historycznie występowały one w danych. Typowym przykładem jest np. znacznie mniej informacji o znanych kobietach niż mężczyznach, ponieważ dopiero od kilku lat w sieci, a zwłaszcza w Wikipedii, upowszechnia się długo pomijane biografie wybitnych kobiet w nauce, sporcie, podróżach itp.
- **Brak empatii i zrozumienia kontekstu społecznego:** AI może nie być w stanie ocenić emocji czy kontekstu społecznego, co może prowadzić do nieodpowiednich odpowiedzi w sytuacjach wymagających empatii, uprzejmości czy taktu.

- **Nadmierne poleganie na treściach generowanych przez AI:** Istnieje ryzyko, że uczniowie będą zbyt polegać na narzędziach AI, co może prowadzić do ograniczenia ich zdolności krytycznego myślenia, czy samodzielnego rozwiązywania problemów. Zarówno dzieci, jak i dorośli podatni są w podobny sposób na efekt Elizy, który wspominaliśmy wcześniej. Mamy tendencję ufać technologii bardziej, niż powinniśmy, tylko dlatego, że podaje informacje w sposób wyglądający na rzetelny i obiektywny.

Na koniec zadaj pytanie osobom uczestniczącym o to, jak wykorzystają wiedzę ze spotkania? Czy chcą wypróbować jakieś narzędzia? A może będą bardziej ostrożne podczas oceny treści w sieci?

Scenariusz przygotowany w ramach projektu My Digital Life na potrzeby kampanii Tydzień z Internetem 2023